

Opplæringslova med forskrifter

2016 - 2017

Staten griper i meget stor grad inn i grunnskolens virksomhet gjennom et omfattende lovverk. Samtidig har innføring av rammefinansiering innen skolesektoren medført økt økonomisk frihet. Grunnskolen koster penger. Et nytt inntektssystem for kommunene i 1986 påvirket Grunnskolesektoren. Inntektssystemet medførte en økt vekt på rammefinansiering. Hensikten var å gi kommunene økt frihet til å nå de statlige målene. Lovbasert styring medfører økt likhet.

2/10/2017

1

Kommunenes handlingsrom ?

- ▶ En relativt streng lovreguleringen sikrer at likhetsidealet og enhetskolen opprettholdes.
- ▶ Kommunenes ressursinnsats er begrenset nedover av en rekke minimumsstandarder. (f.eks fag og timefordeling i skolen)
- ▶ Kommunene står fritt til å tilby grunnskoletjenester utover minstestandardene, for eksempel ved tilby flere undervisningstimer eller tilby mer tilpasset undervisning.
- ▶ Oppover er ressursinnsatsen indirekte begrenset ved at kommunene har liten kontroll over lærernes arbeidsvilkår samt egne inntekter.
- ▶ Rammetilskudd til kommunen - større handlingsrom

Samlet minstetimetall 2016-2017 skal være på 7894 timer fra 1-10.trinn

Vadsø: 7998 timer

Oslo: 8286 timer

Nesseby: 8094 timer

Tana: 8097 timer

Ansvarer til kommunen §13-1

Kommunen har ansvarer for at kravene i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylt og stille de nødvendige ressursene til disposisjon. Kommunen skal ha et forsvarlig system for vurdering om kravene i lov og forskrift blir oppfylt. Kommunene skal også ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra vurderingene og nasjonale kvalitetsvurderinger som departementet til enhver tid gjennomfører. §13-10

- ▶ Kommunen skal oppfylle elevenes rett til grunnskoleopplærings
- ▶ Kommunen skal ha skolefaglig kompetanse over skolenivå
- ▶ Kommunen har plikt til å samarbeide med foreldrene
- ▶ Kommunen har plikt til å ha et skole-fritidstilbud som gir omsorg og tilsyn
- ▶ Kommunen skal ha tilbud om leksehjelp

Prioriteringene til kommunene og skoleledelsen i grunnskolene begrenses av:

Lover og forskrifter som setter minimumskrav
Lærerplanene, rundskriv og lignende som regulerer det pedagogiske innholdet

Opplæringslova iverksatt 1.08.1999

Skoleeier

► Forsvarlig system § 13-10

Opplæringsloven og privatskoleloven pålegger skoleeier å ha et forsvarlig system for å vurdere om og følge opp at skoleeier etterlever opplæringslovverket.

Kommunen/fylkeskommunen og skoleeieren for privat skole etter § 2-12 har ansvaret for at krava i

opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylt, under dette å stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at krava skal kunne oppfylles.

Kunnskapsløftet

status som forskrift

Målet for Kunnskapsløftet er forbedre læringsresultater for alle elever.

- ▶ Kunnskapsløftet ble innført august 2006. Reformen innebar en rekke endringer i prinsippene for nasjonal styring av grunnopplæringen blant annet gjennom endringer av innholdet, strukturen og organiseringen fra første trinn i grunnskolen til siste trinn i videregående opplæring.
- ▶ Dette er de viktigste endringene i norsk skole som følge av Kunnskapsløftet:
 - Arbeid med grunnleggende ferdigheter er innført i alle fag på alle trinn.
 - Lese- og skriveopplæring vektlegges fra første års-trinn.
 - Læreplaner med tydelige mål for elevenes og lærlingenes kompetanse.
 - Ny fag- og timefordeling.
 - Ny tilbudsstruktur i videregående opplæring.
 - **Lokal valgfrihet når det gjelder arbeidsformer, læremateriell og organisering av opplæringen.**

Omfanget av opplæringa §2-2

38 skoleuker innenfor ei ramme på 45 uker (skoleruta legges lokalt)

Innholdet §2-1

Læreplanverket K-06 angir timetall og hvilke fag som er obligatorisk

Mål for opplæringa

Gjennomføringa av opplæringa (f.eks vurdering, klage, eksamen osv)

Timefordelingen

Det er kommunen som bestemmer hvor mange undervisningstimer elevene skal ha i tillegg til minstetimetallet i hvert fag. For eksempel har elevene i Oslo i årevis hatt flere timer enn de fleste andre. Vil politikerne vurdere å øke timetallet i sentrale fag for at elevene skal lære mer?

Målformer i skolen §2-5

- ▶ Kommunen gir forskrifter om hvilken målform som skal brukes i skolen
- ▶ Fra og med 8.trinn velger elevene selv målform i lærebøkene (før det er det foreldrene som avgjør)
- ▶ De to siste årene i grunnskolen skal elevene ha opplæring i begge målformer
- ▶ Elever som har tegnspråk som sitt førstespråk eller har behov for slik opplæring har rett til det.
- ▶ Rett til samisk eller kvensk-finsk opplæring
- ▶ Rett til særskilt språkopplæring for elever fra språklige minoriteter

Ordensreglement §2-9

- ▶ Kommunen skal gi forskrift til ordensreglement for skolene i kommunen
- ▶ Permisjon fra opplæringa - når det er forsvarlig, inntil 2 uker

Rett til videregående opplæring §3-1

- ▶ Ungdom som har fullført grunnskolen har rett til tre års heltids videregående opplæring.
- ▶ Kommunen og fylkeskommunen har plikt til å sørge for opplæring for voksne
- ▶ Plikt til å sørge for skyss, også til voksne som bor mer enn 4 km fra skolen, eller har en funksjonsnedsettelse

Spesialundervisning § 5-1

- ▶ Elever som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, har rett til spesialundervisning
- ▶ Skal foreligge ei sakkyndig vurdering. (PPT er skolens sakkyndige instans))

Spesialundervisning og tilpasset opplæring

I mange kommuner er det et problem at mesteparten av spesialundervisningen gis til de eldre elevene fordi man har ventet for lenge. Dersom dette gjelder deres kommune, kan dere spørre hva politikerne vil gjøre for å sikre at elevene får spesialundervisning med en gang behovet oppstår. Dersom kommunen mangler spesialpedagoger, kan dere spørre hva politikerne vil gjøre for å få nok personale med riktig kompetanse.

Organisering av opplæringa §8-1

- ▶ Elevene har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest nærmiljøet sitt
- ▶ Elevene skal gå i klasser eller basisgrupper
- ▶ Til vanlig, ikke lov å dele elevene inn etter nivå, kjønn eller etnisitet
- ▶ Gruppene skal ikke være større enn at det er pedagogisk forsvarlig
- ▶ Klassen skal ha en eller flere (kontaktlærere) som har særlig ansvar for de praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjøremål.

"Elevane kan delast i grupper etter behov. Gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg." Det betyr at det ikke lenger behøver å være 30 elever i hver klasse. Det kan være 15 eller 60, eller hva som helst, bare det er forsvarlig. Så blir det opp til lærere, rektorer og kommunepolitikere land og strand rundt å prøve å bli enige om hva som er forsvarlig. Det kan i hvert fall gi mange artige debatter.

Skolens ledelse §9-1

- ▶ Hver skole skal ha en forsvarlig pedagogisk, faglig og administrativ ledelse.
- ▶ Opplæringa i skolen skal ledes av rektor
- ▶ Rektor skal holde seg fortrolig med den daglige virksomheten og arbeide med å videreutvikle skolen.
- ▶ Rektor må ha pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper.
- ▶ Rektor kan tilsettes på åremål.

Elevenes skolemiljø §9a

- ▶ Alle elevene har rett til et fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring
- ▶ Hvis en elev eller forelder, råd eller utvalg ved skolen ber om tiltak for å rette på fysiske eller psykososiale forhold skal skolen snarest fatte enkeltvedtak om dette
- ▶ Skolen skal også jobbe aktivt og systematisk for å fremme helse, miljø og tryggheten til elevene
- ▶ Elevene skal være aktive deltakere i dette arbeidet

Voksne oppdager ikke all mobbing som skjer på skolen. Det viser resultatene fra Elevundersøkelsen 2016.

Der svarer også 16 prosent av elevene som har opplevd mobbing at de voksne visste om mobbingen, men ikke gjorde noe.

Personalet i skolen §10-1

- ▶ Den som tilsettes i undervisningsstilling skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse
- ▶ Undervisningsstillinger og rektorstillinger skal utlyses offentlig
- ▶ Skoleeier har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse
- ▶ Skoleeier skal ha et system som gir undervisningspersonalet, skoleleder nødvendig kompetansehevingAlle som jobber i skolen må ha politiattest

En annen form for rettslig styring er tariffavtalene mellom lærerorganisasjonene og staten. Tariffavtalene avgjør lærernes lønn, arbeidstid og stillingsstruktur. Kommunene ansetter grunnskolelærerne, men har relativt liten påvirkning på lærernes inntektssituasjon. Insitamenter i form av lærerlønninger er dermed fraværende i kommunesektoren. I tillegg gir avtalene detaljerte bestemmelser om undervisningstid (leseplikt). De avtaler som vedtas mellom staten og lærerorganisasjonene må aksepteres av kommunene. Kommunenes handlefrihet blir dermed bundet.